

особистих немайнових прав (право на свободу пересування, право на інформацію ін.), та неможливість їх повноцінного здійснення.

Але навіть за таких умов, деякі особисті немайнові права у жодному випадку не можуть бути обмежені (право на життя, право на повагу до честі та гідності, свободу та особисту недоторканість).

В цьому аспекті Україна зобов'язана захищати та охороняти такі особисті немайнові права навіть в такі складні воєнні часи, оскільки захист цих прав є ознакою демократичної, правової та цивілізованої держави.

Список використаних джерел

1. Свердліченко В. Здійснення особистих немайнових прав в умовах надзвичайного або воєнного стану. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Право»*. №19. 2016. С. 220-223.

2. Немайнові права в період воєнного стану: Євроінтеграційний контекст. Міжнародне право. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право*. 2022. № 5. С.40-51.

Науковий керівник: канд.юрид.наук, доцент Павлова В. Г.

Канівець Аліна Дмитрівна

студентка 4-го курсу факультету адвокатури та антикорупційної діяльності
Національного університету «Одеська юридична академія»

МІСЦЕ КРИПТОВАЛЮТИ В СИСТЕМІ ЦИВІЛЬНОГО ПРАВА

Людство знаходиться у процесі Четвертої науково-технічної революції, даний етап характеризується в історії як посилений вплив комп'ютеризації та панування інформаційних технологій у всіх сферах життя суспільства. Держави світу поступово впроваджують нові відкриття у сферу законодавчого регулювання, Україна не стала виключенням і також внесла інноваційні зміни в правову доктрину. Відтак, процес легалізації криптовалют закріпив провідне становище країни в світовому лідерстві щодо введення цифрових валют.

По-перше, для врегулювання питання правового статусу криптовалют необхідно дослідити спеціалізовані технології для її існування. Блокчейн – це технологія надійного розподіленого зберігання записів про всі коли-небудь здійснені біткойн-транзакції, він являє собою ланцюжок блоків даних, обсяг якого постійно зростає в міру додавання

майнерами нових блоків із записами найостанніших транзакцій, що відбувається кожні 10 хвилин, дану методику вважають головною інновацією біткойна, тому що саме вона слугує механізмом верифікації всіх транзакцій у мережі, який «не потребує довіри» (trustless) [4]. Зважаючи на це, можна прослідкувати, що дана технологія має складну та організовану структуру, яка надійно зберігає дані, тому, внесенні відомості користувачів є захищеними від викрадення та спотворення.

Беручи до уваги вище сказане, окрім факту позитивної захищеності даних, за допомогою серверного забезпечення, прив'язка криптовалюти до блокчейну – є одним із недоліків для визначення його правового регулювання. Відповідно, криптовалюта характеризується децентралізованою системою віддаленого контролю, окрім того, не має емітента або іншого органу, який централізовано контролював би її обіг. У цьому контексті Н. Ю. Рашева та О. І. Чіркова вказують на те, що під час здійснення платежів, наприклад, у системі Bitcoin бере участь тільки платник і одержувач. У цих відносинах відсутнє договірне підґрунтя з оператором (емітентом) електронних грошей, через його відсутність ніхто не може накласти арешт, призупинити транзакції по рахункові, скасувати платіж, що надає таким операціям своєрідної незалежності від держави як регулятора [5]. Дані положення підкреслюють наявність й інших факторів, які ускладнюють процес введення віртуальної валюти до законодавчої бази, серед них такі як – відсутність методики обліку подібних операцій та неврегульованість бази оподаткування.

Наразі, на законодавчому рівні відсутня чинна дефініція криптовалюти, тому дослідження та тлумачення даної категорії викликає ряд проблематичних питань, пов'язаних з можливістю визначення місця та статусу віртуальної валюти у цивільно-правових відносинах. На противагу цьому, Верховна Рада ухвалила закон «Про віртуальні активи», який визначає правове регулювання сфери віртуальних активів. На сьогоднішній день, закон ще не набрав чинності, але дає змогу коректно позначити термін віртуального активу, відповідно до закону – це нематеріальне благо, що є об'єктом цивільних прав, має вартість та виражене сукупністю даних в електронній формі. Існування та оборотоздатність віртуального активу забезпечується системою забезпечення обороту віртуальних активів. Віртуальний актив може посвідчувати майнові права, зокрема права вимоги на інші об'єкти цивільних прав [2].

Крім того, через відсутність уніфікованих підходів до визначення тверджень про криптовалюту, вчені та законодавці різних країн різняться у

своїх припущеннях та твердженнях, тому, одні відносять віртуальну валюту до мережі платежів і порівнюють її з традиційними фіатними чи електронними грошима, а інші – відносять саме до об'єктів цивільно-правових відносин. Питання щодо порівняння криптовалюти з електронними грошима можна вирішити керуючись законом України «Про платіжні послуги», відповідно до якого електронні гроші – одиниці вартості, що зберігаються в електронному вигляді, випущені емітентом електронних грошей для виконання платіжних операцій (у тому числі з використанням наперед оплачених платіжних карток багатоцільового використання), які приймаються як засіб платежу іншими особами, ніж їх емітент, та є грошовим зобов'язанням такого емітента електронних грошей [3]. З легального терміну можна зрозуміти, що цифровою гривнею вважається електронна форма грошової одиниці України, яка має чітко визначеного емітента яким є виключно Національний банк України, також, наявний чіткий контроль з боку держави як регулятора. Відтак, можна виокремити основну відмінність криптовалюти від електронної гривні, тим самим, підкреслити неможливість ототожнення цих термінів. Різниця полягає в наявності жорсткої регуляції електронних грошей з боку НБУ, на противагу умовній свободі емісії криптоактивів.

Для того, щоб з'ясувати правову природу криптовалюти, необхідно визначити, яке місце вона займає у законодавстві, яким чином регулюється та чи є об'єктом цивільних прав. Підставою, щоб зробити припущення про належність криптовалют до об'єктів цивільного права, є положення Цивільного кодексу України. Так, відповідно до ч. 1 ст. 177 ЦК України об'єктами цивільних прав є речі, у тому числі гроші та цінні папери, інше майно, майнові права, результати робіт, послуги, результати інтелектуальної, творчої діяльності, інформація, а також інші матеріальні і нематеріальні блага [1]. Доцільно зазначити, що виключний перелік відсутній у законодавстві, тому, це дає можливість для більш глибокого та широкого тлумачення ст.177 ЦК України й припущення, що не лише об'єкти цивільних прав можуть належати до таких, але й матеріальні і нематеріальні блага, до таких, можна віднести й віртуальні активи.

Таким чином, правовий статус та місце криптоактивів в сучасному законодавстві поступово набуває організаційного характеру та закріплюється спеціалізованими нормативно-правовими актами. Численні спроби законодавця ввести централізований контроль за віртуальними активами відображаються в багатьох законопроектах й слугують фундаментом для інноваційного розвитку країни. В свою чергу, стрімке

піднесення інформаційних технологій в суспільстві пришвидшує процес введення віртуальних цінностей до об'єктів цивільно-правових відносин та визначає його як нематеріальне благо, здатного посвідчувати майнові права та відігравати важливу роль в сучасному соціумі.

Список використаних джерел

1. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 № 435-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. №№ 40-44. ст.356.
2. Про віртуальні активи : Закон України від 17.02.2022 р. № 2074-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2074-20#Text>
3. Про платіжні послуги : Закон України від 30.06.2021 р. № 1591-IX : станом на 17 серп. 2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1591-20#Text>
4. Мелані С. Блокчейн. Схема нової економіки / Свон Мелані. – Сполучені Штати Америки: O'Reilly Media, Inc., 1005 Gravenstein Highway North, Sebastopol, CA 95472., 2016. 240 с.
5. Рашева Н.Ю., Чиркова О.И. Правовые основы электронной валюты (на примере bitcoin). *Управление в современных системах*. 2017. № 1(12). С. 60–68.

Науковий керівник: канд.юрид.наук, доцент Матійко М.В.

Колеснікова Єлизавета Андріївна

студентка 3-го курсу факультету цивільної та господарської юстиції
Національного університету «Одеська юридична академія»

ОСОБЛИВОСТІ ІНСТИТУТУ ШЛЮБНОГО ДОГОВОРУ В УКРАЇНІ

Досліджуючи перспективи розвитку сучасного сімейного права, слід звернути увагу на відносно новий інструмент правового регулювання майнових відносин подружжя – шлюбний договір. Оскільки це відносно нерозповсюджений інститут, він має певні особливості та потребує подальшого та більш детального дослідження.

Ця тема є досить актуальною, адже, не дивлячись на те, що укладення шлюбних договорів має багато переваг, це поки не стало поширеною практикою серед громадян України, тому так і залишився поперхено врегульованим та мало застосовуваним.